

Guía Docente				
Datos Identificativos				2015/16
Asignatura (*)	Socioloxía da educación	Código	615G01210	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencia Política da Administración			
Coordinación	Carames Balo, Rosa Elena	Correo electrónico	rosa.carames@udc.es	
Profesorado	Carames Balo, Rosa Elena	Correo electrónico	rosa.carames@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>A asignatura de Socioloxía da Educación trata sobre do estudio dende a perspectiva e os coñecementos da Socioloxía do feito social da educación. Polo tanto, resulta ser un estudio sistemático das relacións entre as sociedades e os seus diversos colectivos e os feitos educativos diferenciais (ou non) conforme ás diferentes culturas e as súas transformacións. A educación non pode estudiarse como un feito social aillado, por iso é preciso abordar a súa comprensión dun xeito holístico sen esquecer os vencellamentos entre os niveis macro e micro sociolóxicos.</p>			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecemento das principais teorizacións sociolóxicas, conceptos y xeneralizacións sobre da sociedade humán e os seus procesos educativos, dos compoñentes básicos das desigualdades sociais e as diferencias culturais e de educación, das transformacións e evolución das sociedades contemporáneas, sobre das teorizacións sobre o poder, a lexitimidade e o Estado. Comprensión da organización política da especie humán, da súa evolución mediante diferentes organizacións do parentesco, familia e o hábitat dende unha perspectiva sociohistórica, dende as sociedades preindustriais ata as actuais. Aproximación os costes e beneficios ecolóxicos e sociais. Comprensión da variedade de estudantes e da complexidade do proceso de ensinanza-aprendizaxe.	A1 A8 A9 A10 A12 A33	B20	
Capacidade de tomar e elaborar apuntes propios a partir das explicacións nas aulas e do material a empregar para a súa correcta elaboración. Capacidade para traballar con documentos orixinais de información e o seu tratamento e elaboración enfocándose á búsqueda propia de datos ou información para encamiñar os traballos propios e en equipo que teñan por obxecto detectar posibles poboacións obxecto de integración, de intervencións principalmente educativas para paliar ou recuperar a súa vulnerabilidade económica, política, social, medioambiental, de desigualdade, violencia, etc. Aquisición de habilidades para a xestión de recursos humanos e organizacións e para traballar en equipo.	A8 A9 A19 A20 A21 A23 A25 A29 A31 A32 A33	B5 B10 B12 B13 B24 B27	C1

Manter unha actitude crítica, constructiva e dialóxica fronte as doutrinas e prácticas sociais, así como, actitudes de compromiso ante problemas sociais e culturais atendendo especialmente as desigualdades de xénero respecto da educación, a violencia e tamén do respecto á ecoloxía e o medio ambiente.	A35	B5	C4
	A36	B12 B13 B16 B18 B19 B25	C6 C7 C8
Manter unha actividade de traballo colaborativo, en equipo, flexible e saber adaptarse as diferentes situacións intentando superar obstáculos a través do respecto e valoración da creatividade na construción científica.			
Desenvolverse no exercicio dunha cidadanía aberta, flexible, culta, crítica, comprometida e democrática, solidaria, ser capaz de analizar a realidade, facer diagnósticos dalgúns problemas e propoñer solucións baseadas no coñecemento e no ben común.			
Respetar e disfrutar das aportacións positivas, así como ser capaz de superar os inconvenientes, dos traballos realizados en grupo a través tamén das aprendizaxes colaborativas como adquisición elemental dunha ética dialóxica que sexa capaz de manter o longo do tempo a argumentación das evidencias para defender unha actitude de crítica responsable profesional e persoal.	A34 A35		

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1. Orixes da Socioloxía da Educación.	<ol style="list-style-type: none">1. O ser humano como animal simbólico. Impacto das condicións sociais e modificación das condicións biolóxicas.2. A educación como un asunto de Estado: Antecedentes remotos na Grecia clásica.
Tema 2. As liñas maestras da Socioloxía da Educación.	<ol style="list-style-type: none">1. Durkheim: o proceso de socialización e o sistema educativo como subsistema social.2. Marx: As relacións humanas materiais e a estrutura clasista e a súa relación coa educación.3. Weber: As relacións humanas inmateriais e a dominación clasista e as organizacións educativas.
Tema 3. Os neoclásicos da Socioloxía da Educación.	<ol style="list-style-type: none">1. Veblen (neoweberiano)2. Gramsci (neomarxista)3. Parsons (estructural-funcionalista)

Tema 4. A Socioloxía da Educación Contemporánea.	<ol style="list-style-type: none">1. Os distintos obxectos de estudo da Socioloxía da Educación. A educación/socialización formal e non formal ou informal2. Os tres tipos de socialización e os distintos axentes de socialización.3. O xénero e a educación.4. As NTICs e a educación.5. As familias e a educación.6. A cultura e o coñecemento e a educación.7. A violencia e a educación.8. O mercado laboral e a educación.9. A globalización e o mercado educativo.10. Ecoloxía, medio ambiente e a educación.11. Relixión e educación.12. Políticas educativas e as distintas etapas da Teoría do capital humán.
Tema 5. A Socioloxía da Educación en España e en Galicia.	<ol style="list-style-type: none">1. Análisis sociohistórico da Socioloxía da Educación. La ASE.2. Análisis sociohistórico da Socioloxía da Educación en Galicia. Xesús Cambre Mariño.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A12 A23 A34 A35 A36 B5 B10 B12 B13 B16 B18 B19 B20 B25 B27 C8	3	4	7
Traballos tutelados	A1 A8 A9 A21 A23 A25 A29 A31 A32 A33 A34 A35 A36 B5 B10 B12 B13 B16 B18 B19 B20 B27 C1 C4 C8	6	54	60
Sesión maxistral	A8 A9 A10 A12 A34 A35 A36 B5 B10 B12 B13 B16 B18 B19 B20 B24 B25 B27	20	0	20

Recensión bilbiográfica	A8 A9 A10 A12 A34 A35 A36 B5 B10 B12 B13 B18 B19 B24 B25 C8	1	10	11
Obradoiro	A8 C6 C7 C8	3	12	15
Saídas de campo	A20 A19 B5 B10 B12 B16 B18 B19 B24 B27 C4	2	2	4
Proba oral	A36 A34 A33 A29 A25 A23 A21 A20 A12 A10 A9 A8 A1 B5 B10 B12 B16 B18 B19 B25 B27 C1 C4 C6 C8	4	0	4
Aprendizaxe colaborativa	A21 A23 A25 A29 A32 A33 A34 A35 B5 B10 B12 B13 B16 B18 B19 B24 B27 C4 C7 C8	6	20	26
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Actividades que se levan a cabo antes de iniciar calquera proceso de ensino-aprendizaxe a fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxectivos que se queren alcanzar, vinculados ó programa formativo. Con ela preténdese obter información relevante que permita articular a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativos, que partan dos saberes previos do alumnado. Tamén se explicará dun xeito xeral a guía docente ó alumnado así como o procedemento de avaliación da asignatura. Por iso é de importancia máxima a presenza do alumnado a estas actividades.
Traballos tutelados	Traballo "tutelados" pola profesora. Proceso de ensinanza orientado á aprendizaxe do alumnado mediante a realización de actividades de carácter práctico a través das que a profesora propón situacións ó alumnado que requiren por parte do estudante identificar un problema obxecto de estudo, formulalo con precisión, desenvolver os procedementos pertinentes, interpretar os resultados e sacar as conclusións oportunas do traballo realizado. Execución de prácticas de investigación no eido da Socioloxía da Educación, mesmo a través de traballos de aprendizaxe colaborativa ou de aprendizaxe servizo.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar as aprendizaxes dos contidos da asignatura a través do estudo da bibliografía e a confección de apuntes propios polo alumnado.
Recensión bilbiográfica	El alumnado debere presentar por escrito unha recensión e análise de cuatro lecturas seleccionadas de entre os textos indicados pola profesora da asignatura. Podrán ser citados para revisarlo contido de estas recensiones. A súa avaliación favorecerá o traballo feito en grupo e a súa presentación conxunta así como a elaboración creativa. Logo a actividade do grupo de traballo continuará ó longo dos traballos "tutelados" pola profesora para poder ser avaliados mediante unha avaliación continua. A presentación desta recensión é unha actividade obligatoria para todo o alumnado. Aqueles outros alumnos que prefiran presentarse ó examen tamén deberán presentar esta recensión na data fixada pola profesora e logo poderíanse presentar á proba mixta de examen.

Obradoiro	Técnica de dinámica de grupos que ten como obxectivo axudar a desenvolver a perspectiva social e a empatía mediante a representación de diferentes papeis dentro de situacións conflitivas onde interveñen diferentes posturas que teñen que ser combinadas. Utilízase para traballar as relacións interpersonais, o comportamento, os valores e as actitudes. Nos obradoiros traballaranse calqueira tipo de aspectos relacionados co desenvolvemento das distintas aplicacións teóricas da materia que o precisen.
Saídas de campo	Obtención de datos a través da aplicación dalgunha ferramenta de investigación, preferentemente cualitativa.
Proba oral	Técnica metodolóxica que supón a utilización de exposición oral apoiándose en documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos lexislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos. Pódese empregar como introducción xeral a un tema, como instrumento de aplicación do estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para presentación de situacións complexas ou como síntese de contidos de carácter teórico ou práctico.
Aprendizaxe colaborativa	Participación, organización e colaboración de principio a fin dunha labor dirixida e "tutelada" pola profesora que deberá ser presentado a través do material debidamente ordenado e elaborado por un grupo ou equipo de traballo conformado por estudantes da materia que previamente optasen por esta fórmula de avaliación, para logo ser avaliados a través da proba oral. As aprendizaxes colaborativas axudan a darlle significación á educación e sirven para experimentar académicamente o significado sociolóxico do proceso de cambio socioformativo que se está a desenvolver na actualidade..

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Proba oral Aprendizaxe colaborativa Sesión maxistral Traballos tutelados Recensión bibliográfica Obradoiro Actividades iniciais Saídas de campo	Terase en conta a asistencia e participación do alumnado nas diferentes actividades da asignatura, de xeito moi especial, todas aquelas que conleven a responsabilidade de acadar obxectivos grupais, para o ben común que formará parte da avaliación final de cada persoa. Si se observara negligencia por parte de calqueira alumno ou alumna na cumplimentación dos traballos grupais podería ser expulsado desta modalidade de avaliación e presentarse tan só ó examen.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba oral	A36 A34 A33 A29 A25 A23 A21 A20 A12 A10 A9 A8 A1 B5 B10 B12 B16 B18 B19 B25 B27 C1 C4 C6 C8	Fomenta a capacidade de explicación de argumentación persoal e grupal.	10
Aprendizaxe colaborativa	A21 A23 A25 A29 A32 A33 A34 A35 B5 B10 B12 B13 B16 B18 B19 B24 B27 C4 C7 C8	A aprendizaxe colaborativa exige responsabilidade persoal e social, sirve para incrementar as aprendizaxes teórico experienciais e activar mecanismos de comportamento en favor da colectividade.	20
Sesión maxistral	A8 A9 A10 A12 A34 A35 A36 B5 B10 B12 B13 B16 B18 B19 B20 B24 B25 B27	Asistencia continua ó transcurso das explicacións da materia e a cumplimentación dos obxectivos desta paulatinamente.	10

Traballos tutelados	A1 A8 A9 A21 A23 A25 A29 A31 A32 A33 A34 A35 A36 B5 B10 B12 B13 B16 B18 B19 B20 B27 C1 C4 C8	Se trata de evaluar y considerar tanto los conocimientos y habilidades adquiridos durante el curso, como el esfuerzo, la dedicación y el trabajo personal continuado de cada estudiante.	25
Recensión bibliográfica	A8 A9 A10 A12 A34 A35 A36 B5 B10 B12 B13 B18 B19 B24 B25 C8	O valor dunha lectura reflexionada e enriquecida pola propia experiencia vivida da persoa e tamén das demais persoas axuda a fomentala creatividade nas posibles solucións á problemática que suscita. Ademáis serve para a construcións en valores positivos en prol da colectividade cando e fruto dunha reflexión dialóxica.	25
Obradoiro	A8 C6 C7 C8	El trabajo de búsqueda de las distintas realidades sociales en el marco de la sociología de la educación es de suma importancia para un buen manejo, adaptación y aplicación en el hecho sociológico educativo, adaptado y aplicado para este cometido.	5
Actividades iniciais	A12 A23 A34 A35 A36 B5 B10 B12 B13 B16 B18 B19 B20 B25 B27 C8	De presencialidade obrigada para a comprensión do procedemento de ensinanza-aprendizaxe da asignatura.	5

Observacións avaliación

A Proba mixta de exámen (valorada sobre 5 puntos como máximo) será realizada polo alumnado que non desexe obter unha calificación mediante o proceso de avaliación continua da elaboración e entrega de traballos nas datas fixada pola profesora. No obstante, para poder presentarse ó exámen será obligatoria a presentación do traballo de Recensión Bibliográfica (que será valorado sobre 2,5 puntos) e ter unha asistencia asidua (do 90%) ás clases de explicacións da teoría da asignatura.

Fontes de información

Bibliografía básica

- () .

LECTURAS OBLIGATORIAS PARA REALIZALA RECENSIÓN: Durkheim, Emile (1992, 2ª edic. castell.). La evolución pedagógica en Francia. Madrid, La Piqueta. Sánchez de Madariaga, Elena (2012). Las Maestras de la República. Madrid, Los Libros de la Catarata. BIBLIOGRAFÍA ESPECÍFICA DO TEMA 1: Almeida Nesi, Julio (1995). Sociología de la Educación. Notas para un curso. Barcelona, Ariel. Escotado, Antonio (1988). Filosofía y Metodología de las Ciencias. Madrid, UNED, pp. 21-44. Sabine, George H. (1990, 19ª impr.). Historia de la Teoría Política. Madrid, Fondo de Cultura Económica, pp. 15-110. BIBLIOGRAFÍA ESPECÍFICA DO TEMA 2: Cabrera Montoya, Blas (1986). Limitaciones del análisis de Marx sobre la legislación fabril en El Capital. Revista de Educación, nº 281, pp.213-224. Castaño, Gonzalo (2000). Educación y formas de dominación en Max Weber. Revista Colombiana de Educación: Textos Clásicos, pp. 77-100. Durkheim, Emile (1975). Educación y Sociología. Barcelona, Editorial Fontanella. Guerrero Serón, Antonio (1996). Manual de Sociología de la Educación. Madrid, Editorial Síntesis, pp. 15-32. BIBLIOGRAFÍA ESPECÍFICA PARA O TEMA 3: Morgenstern, Sara (1991). Antonio Gramsci: hegemonía y educación. En Gómez de Castro et al., Socialismo y Sistemas Educativos, pp. 154-184. Parsons, Talcot (1990). El aula como microsistema social. Sus funciones en la sociedad americana. Educación y Sociedad, nº 6, pp. 163-186. Veblen, Thorstein Bunde (1944/2010 1ª edic.electr.). Teoría de la clase ociosa. México, FCE. BIBLIOGRAFÍA PARA LOS TEMAS 4 Y 5: SELECCIÓN DE MANUAIS, CAPÍTULO DE LIBROS, OU ARTIGOS PARA OBTENER UN EIXO DE REFERENCIA TEÓRICO. UN PUNTO DE PARTIDA PARA A REALIZACIÓN DOS TRABALLOS PRÁCTICOS. TAMÉN BASES DE DATOS E INFORMES. Fernández Palomares, Francisco (coord.). Sociología de la Educación. Madrid, Pearson Prentice-Hall. Flecha, Ramón; Gómez, Jesús y Puigvert, Lidia (2009). Teoría sociológica contemporánea. Barcelona, Paidós. Moncada, Alberto (1989). Cien años de educación en España. En Félix Ortega et al. (comp.), Manual de Sociología de la Educación. Madrid, Visor. Taberner Guasp, José (2012). Familia y Educación. Madrid, Tecnos. Bibliografía complementaria para orientar máis centradamente os correspondientes traballos de aprendizaxe colaborativo. A restante bibliografía que se precise deberá ser buscada e xestionada polo alumnado. -Adorno, Theodor W. La Personalidad Autoritaria. Revista Empiria. Documento electrónico. -Alonso, L.E., Martín Criado, E. y Moreno Pestaña, J.L. (Eds.) (2004). Pierre Bourdieu: Las Herramientas del Sociólogo. Madrid, Editorial Fundamentos. - Alonso, L.E., Fdez. Rdguez., C.J. y Nyssen, J.M. (2009). El Debate sobre las Competencias. Una investigación Cualitativa en torno a la Educación superior y Calidad y Acreditación, 158 pp. Documento electrónico de la ANECA, Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad. - Apple, Michael (1987). Resistencia y contradicciones en las clases, la cultura y el Estado: La cultura vivida II. En Educación y Poder, cap. 4. Madrid, Paidós-MEC, pp. 105-132. - Berger, Peter y Luckman, Thomas (1995). La construcción social de la realidad. Buenos Aires, Amorrortu. - Bernstein, Basil (1985). Clase social, lenguaje y socialización. Educación y Sociedad, nº 4, pp. 129-168. - Bourdieu, Pierre (1985). ¿Qué significa hablar? Economía de los intercambios lingüísticos. Madrid, Ediciones Akal, S.A. - Bourdieu, Pierre (1988). La Distinción. Madrid, Taurus. - Caramés (2001). Causas del "core of burnout" del profesorado universitario. Libro de actas del VII Congreso Español de Sociología. Salamanca. Documento electrónico. - Collins, Randall (1989). La sociedad credencialista. Madrid, Akal. - Díez Rdguez., Ángeles (2003). Ciudadanía Cibernética. La Nueva Utopía Tecnológica de la Democracia. En M.L. Morán y J. Benedicto (Eds.): Aprendiendo a ser Ciudadanos. Experiencias Sociales y Construcción de la Ciudadanía entre los Jóvenes, pp. 193-217. Madrid, INJUVE, Instituto de la Juventud. - Duarte, Carlos M. (2011). Cambio climático. Madrid, Los Libros de la Catarata. (Debates científicos del CSIC, Catálogo General de publicaciones Oficiales).Documento electrónico. - Echeverría, Javier (2004, 2ª edic.). Los Señores del aire: Telépolis y el Tercer Entorno. Barcelona, Destino. -Fdez. Enguita, Mariano (2008). ¿Fronteras en las aulas?: contacto transcultural y endogamia en las interacciones del alumnado. Revista de Educación, nº 345. Monografía: De Inmigrantes a Minorías: temas y problemas de la multiculturalidad. - Finkel, L. (1995). Braverman y el análisis del proceso de trabajo y su descalificación. En La Organización Social del Trabajo, Año 6, nº 11, pp. 117-148. - Fischer-Kowalski, Marina (2002). El metabolismo de la sociedad: sobre la infancia y adolescencia de una naciente estrella conceptual. En Michael Redclift y Graham Woodgate: Sociología del Medio Ambiente. Una perspectiva internacional. Madrid, McGrawHill. - Fromm, Erik, Horkheimer, M. y Parsons, Talcot (1976). La Familia y el autoritarismo. Barcelona, Península. - Fundación 1º de Mayo (2009). La Situación de las y los Jóvenes en España: más Vulnerables ante la Crisis. Fundación 1º de Mayo, Estudios de la Fundación, nº 11, 65pp. Documento electrónico. - Lomas, C. (2007). ¿La escuela es un infierno?: Violencia escolar y construcción cultural de la masculinidad. Revista de Educación, nº 342. - Morgenstern, Sara (1995). El

reparto del trabajo y el reparto de la educación. En VVAA: Volver a pensar la educación. Madrid, Morata, pp. 329-341.

- Mulet Trobat, Bartomeu (Coord.) (2003). Globalització i Ciències Socials. Limits i Dilemes. Palma de Mallorca, Editorial A Taula, 5, Univ. Illes Balears.

- Mulet Trobat, Bartomeu y Caramés Balo, Rosa (2005). Situación actual de la Sociología de la Educación en España. Una interpretación para su futuro: La senda de la ASE. *Témpora*, 8, pp. 137-155.

- Redclift, Michael y Woodgate, Graham (2002). Sostenibilidad y construcción social. En Michael Redclift y Graham Woodgate: *Sociología del Medio Ambiente. Una Perspectiva Internacional*. Madrid, McGrawHill.

- Segalen, Martine (1992). *Antropología histórica de la familia*. Madrid, Taurus.

- Subirats Martorell, Marina (2002). Rosa y azul: la transmisión de los géneros en la escuela mixta. En A. González et al. (coord.): *Educación para la igualdad, educar desde la diferencia*. Barcelona, Graó.

- Tanguy, L. (2001). De la evaluación de los Puestos de Trabajo a las de las Cualidades de los Trabajadores. En E. Garza Toledo y J.C. Neffa (Eds.): *El Trabajo del Futuro y el Futuro del Trabajo*. Buenos Aires, Amorrortu, pp. 111-128.

- Terrén Lalana, Eduardo y Fdez. Enguita, Mariano (2008). De inmigrantes a minorías: temas y problemas de multiculturalidad (presentación). *Revista de Educación*, nº 345. Monografía: De inmigrantes a minorías: temas y problemas de la multiculturalidad.

- Whitty, G. Power, S. y Halpin, D. (1999). Los gestores escolares, el Estado y el mercado. En *La escuela, el Estado y el mercado*, cap. 4. Madrid, Morata, pp. 71-85.

PÁGINAS DE BASES DE DATOS DE DIVERSOS ORGANISMOS: CIS, CIDE, MEC, COLECTIVO OIÉ, ASE, AMSE, DIALNET, GOOGLE SCHOLAR,...

Bibliografía complementaria	La bibliografía complementaria irase proporcionando e guiando pola profesora así como buscando, atopando e traballando por parte do alumnado para levar a cabo os traballos prácticos escollidos e desenvolver os apartados dos temas 4 e 5.
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías